

SAMENVATTING VAN DE DUBIEUSE ORDE-OPVATTINGEN DER SYNODE

Inderdaad niets veranderlijker dan deze Synode, en dit op het punt van de rechtsopvattingen en van de orde in de kerk van Christus. Achtereenvolgens hebben wij nu in niet minder dan vijf zaken tegenstrijdige of zeer onvaste en variabele redeneringen aangetroffen. Ter verhooving van de duidelijkheid volgt hierbij nog een beknopte recapitulatie van deze gevallen:

Het eerste geval: Men betoogt: een mindere vergadering heeft niet de bevoegdheid een besluit der Gen. Synode op zijde te zetten.

Precies daartegenover gesteld: een plaatselijke kerk mag zich niet onderwerpen aan besluiten strijdig met Gods Woord, zij heeft dus het volste recht die besluiten op zijde te zetten, zich er niet aan te onderwerpen, zij mag desnoods zelfs het kerkverband verbreken zonder haar karakter als kerk te verliezen.

Het tweede geval: Het is kerkrechtelijk onjuist met zijn bezwaren over besluiten der meerdere vergaderingen tot zijn kerkeraad te gaan, want deze hebben in dezen geen bevoegdheid. Kerkeraden, die toch op dergelijke bezwaren ingaan, handelen dus hunnerzijds ook buiten de orde.

Dwaars daartegen in: Wanneer het een kerkeraad betreft, die zich achter de Synode stelt, dan handelt deze zeer goed en verdient oprechte waardeering, wanneer hij de bezwaren bij hem ingebracht wel in behandeling neemt.

Het derde geval: De broeders Goudappel e.s. en de Haagsche predikanten krijgen een terechtwijzing voor hun faktievorming, resp. om hun niet vermijden van allen schijn daarvan. De kerkeraden van Amersfoort en Leerdam, nagenoeg woordelijk hetzelfde bezwaarschrift indienende, ontvangen een loffelijk getuigenis voor hun overleg, dat blijkbaar in groot verband heeft plaats gehad, want dat bengt de zaak op hooger peil.

Het vierde geval: Er valt geen captie op te maken, wanneer een kerkeraad, mits met deugdelijke gronden, de verantwoordelijkheid voor een Synodebesluit van zich afschuift, want die Synode is alleen direct verantwoordelijk ervoor.

En daarna voorafgaande in 1943 nog de waarschuwing toch vooral niet te vergeten, dat men zelf ten allen tijde als kerkraad verantwoordelijk blijft tegenover God den Heere, en dus de verantwoordelijkheid ook nimmer van zich afschuiven kan noch mag.

Het vijfde geval: De verschillende interpretaties van artikel 31 K.O., waarvan we een samenvatting gaven. Door Prof. Schilder is de verzuiming geslaakt, toen hij de hem gestelde vijf vragen ging beantwoorden in Maart 1944, bij de beantwoording der tweede vraag dat in kerkrechtelijk opzicht „een duidelijke rechtsregel onder ons ontbreekt en dat ditzelfde geldt van onze rechtspraxis“.

Men oordeelt thans zelf, door alleen van deze Synode-rapporten kennis te nemen, of door hem teveel was gezegd.

Wanneer wij dan ook op pag. 13 van dit Rapport het orde-probleem in deze procedure als volgt zien omschreven door Deputaten:

„De hoofdvraag, welke bij deze kwestie in het geding komt, is, of de Synode terecht van de naar haar inzichte juiste interpretatie van art. 31 K.O. is uitgegaan en daarnaar de houding van Prof. Schilder heeft beoordeeld, dan wel of zij de door Prof. Schilder en anderen voorgestane opvatting van dat artikel naast de hare als gelijkwaardig had behooren te erkennen“, dan achten wij daarmede te veel eer bezwezen door de Synode aan zichzelf; haar eigen toelichtingen en verklaringen geven allerminst het bewijs van eenheid van gedachte en van nauwkeurigheid van belichaming dier gedachten. Wij wachten nog steeds op een authentieke verklaring, wat nu toch wel de zuivere en volledige interpretatie van de Synode ten aanzien van artikel 31 K.O. is. Zij brenge behoorlijk orde in den synodalen warwinkel.

Rotterdam.

P. GROEN.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Mannenverenigingen.

Hieronder volgt een schrijven van de Geref. Mannenvereniging Dr. A. Kuyper tot het Bondsbestuur gericht.

Aan het Bondsbestuur van den Bond van Geref. Mannenverenigingen in Nederland.

Geachte heeren en broeders

Op de vraag, gesteld in het referendum onder II, diene dit schrijven als antwoord; art. 3 van het Bondsreglement noemt als eenigen grondslag van den Bond Gods onfeilbaar Woord, naar de opvatting van „De Drie Formulieren van Eenigheid der Geref. Kerken in Nederland“, terwijl art. 5 zegt, dat alleen die verenigingen, wier grondslag daarmede in overeenstemming is, als lid tot den Bond kunnen toetreden. Deze grondslag nu is nimmer veranderd, en kan ook niet veranderd worden (art. 32). Wanneer er nu verenigingen of personen zijn, die dezen grondslag wenschen uit te breiden met synodebesluiten of andere onschriftuurlijke vondsten laten die verenigingen of personen dan 'n anderen Bond stichten, waarvan zij den grondslag kunnen bepalen naar eigen inzicht. Onze grondslag kan niet gewijzigd worden en mag niet gewijzigd worden.

Hiermede is tevens uitgesproken, dat de verdere vraagstelling in het referendum onder II a en b dus

voor ons zinloos is. Onzes inziens overschrijdt het Bondsbestuur hiermede zijn bevoegdheid, mede gelet op het gestelde in art. 2.

Ons ontkennend antwoord op vraag I is hiermede ook voldoende omschreven.

Resumerende, wenscht onze vereniging voortzetting van den Bond op den grondslag, genoemd in art. 3 van het reglement. Van splitsing willen wij niets weten. Allen, die zich niet kunnen vinden in bovengenoemden grondslag en deze willen verenigen of veruimen, moeten dan den Bond maar verlaten.

Wij verwachten, dat het Bondsbestuur krachtig op de bres zal staan en strijden voor het behoud van onzen Bond tegen alle pogingen van deformatie en ontbinding.

In het laatst verschenen Mannenblad werd als lid van den Bond voorgesteld: een te IJsselmonde nieuw opgerichte Mannenvereniging, tegen toelating van welke vereniging onze vereniging bezwaar maakt, op grond van het feit, dat die vereniging aan den grondslag van art. 3 niet genoeg heeft, maar zich en haar leden daarbij bindt aan de besluiten der Synode 1942/43.

Onze vereniging protesteerde voorts tegen het feit, dat het Bondsbestuur aan deze nieuwe vereniging reeds nu, dus voordat ze definitief als lid van den Bond is aangenomen, het referendum heeft gezonden. Op deze manier kunnen alle buitenstaanders wel aan het referendum deelnemen en zegt ons de uitslag daarvan niets.

Wij stellen er prijs op, dat alleen die verenigingen aan het referendum deelnemen, die op den datum, waarop het referendum werd verzonden, definitief lid van den Bond waren.

Onverkort onze principieele bezwaren tegen het referendum handhavende, willen wij het laatste als een formeel bezwaar naar voren brengen.

Namens de Geref. Mannenvereniging
Dr. A. Kuyper te IJsselmonde.

w.g. Z. van Harten, Secr.

Verzending van preeken en andere lectuur.

Naar aanleiding van hetgeen geschreven is onder „Marva“ in het nummer van 12-1-1946 van de „Reformatie“, betreffende het zenden van lectuur aan onze leden die in het buitenland vertoeven, wil ik gaarne hieraan iets toevoegen.

Als we zonder meer dien kant uitgaan is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat we naast elkaar heenwerken en wel om de volgende reden:

De Kerkeraad van Schiedam b.v. zendt — via zijn Voorl. en Lectuurcommissie — aan elk lid dat in het buitenland, in een sanatorium enz. verblijft, preeken (geschreven door Geref. predikanten onderh. art. 31) het Kerkblad, „de Reformatie“ en of „Reform. Stemmen“ (indien ze er zelf niet op geabonneerd zijn) enz. Dit werk heeft de Kerkeraad aangevangen toen onze leden in het buitenland te werkgesteld werden en zet nu dien arbeid weer voort.

Het is toch eigenlijk vanzelfsprekend dat elke Kerkeraad in de eerste plaats zelf dit werk ter hand neemt en ik vermoed dat meerdere Kerkeraden zulks dan ook reeds doen en wanneer dat zoo is, dan is het gevaar niet denkbeeldig dat we naast elkaar heenwerken.

Dit moet in de eerste plaats voorop staan: elk lid dat in het buitenland verblijft, of op reis is naar ons Indië, moet m.i. minstens die lectuur worden toegezonden hierboven genoemd.

Het beste is door de betrokken Kerkeraden zelf, voordat we steeds maar weer te maken hebben met adresveranderingen, terugkeer enz. en dan is dat veel vlugger in orde wanneer de Kerkeraad de toezending regelt dan wanneer dit gebeurt door één bepaald adres in Nederland. Dit laatste werkt veel stroever zoal ook gebleken is bij toezending van lectuur door de Deputaten van de Synode der Geref. Kerken aan de te werkgestelden in Duitschland.

Gebeurt het niet door den Kerkeraad, laat die dan wel zijn bemiddeling verleenen om de adressen, adresveranderingen, terugkeer enz. te verstrekken aan MeJ. Hageman.

Wanneer we dit werk aldus regelen, gaat het georganiseerd, we werken dan niet langs elkaar heen en onze leden zien met belangstelling uit naar de toezending.

G. v. d. Leeden,

secc. Voorl. en Lect. Comm.,
da Costastraat 8, Schiedam.

„De verbroekeling van onze pers“.

Tot ons leedwezen zijn we genoodzaakt nogmaals op deze zaak terug te komen. In zijn blad, dat nu tot titel kreeg: „De Vrije Kerk“ schrijft Ds Vonk, dat, tijdens het onderhoud op 30 Juni 1945 ten aanzien der uitgave van „Reformatie Stemmen“ overeen gekomen is, dat deze voorloopig, tot 1 Januari 1946 voortgang zou hebben, terwijl deze zaak dan later opnieuw zou worden bezien. Een „stellige“ en „bindende“ belofte van den door den heer van S. omschreven inhoud (Ref. 8 Dec. 1945) is dus niet gegeven!

Ds Vonk maakt zich wel heel gemakkelijk van deze zaak af.

Op bedoelde conferentie was Prof. Schilder aanwezig en deze heeft daar verklaard, dat hij wat de vrij gemaakte pers betreft zich afzijdig moest houden van bindende afspraken, omdat wel de uitgever van Reformatie Stemmen aanwezig was, maar niet de uitgeefster van de Reformatie. Men zou dus verwachten, dat wat de heeren daar hebben besloten (wanneer zij dat woord liever gebruiken dan „belofte“ geven) niet zouden wijzigen zonder dat in een nieuwe conferentie althans dezelfde personen aanwezig waren. De zuiverste weg zou o.i. geweest zijn, wanneer daarbij ook de uitgeefster van De Reformatie tegenwoordig ware ge-

weest. Men had dan in broederlijken kring en op zui-vere basis over de zaak der vrijgemaakte pers kunnen spreken.

Wanneer men op de ééne vergadering besluiten neemt, waarbij men blijkbaar prijs gesteld heeft op de tegenwoordigheid van den hoofdredacteur van de Reformatie, zou men mogen verwachten dat men die besluiten niet eenzijdig gaat te niet doen zonder dezen.

Wij zijn dankbaar voor de goede bedoelingen van ds Vonk, die in zijn blad zijn lezers opwekt abonné te worden op de Reformatie. Wanneer hij was in gegaan op de uitnodiging om in de Reformatie te gaan schrijven en geen blad naast dit orgaan in het leven was gaan roepen, zou deze daad zijn goede bedoelingen waarschijnlijk in de hand gewerkt hebben.

Wat er nu gebeurt staat de verwezenlijking van zijn goede bedoelingen in den weg, zooals we eer hebben aangetoond, aan de hand der historie van onze kerkelijke pers.

K. C. v. S.

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater,

Wij zouden ons gesprek over de betekenis van de mannen der groote reformatie der zestiende eeuw voortzetten. Maar de zorg voor de Calvinistische jeugd en haar organisaties noopt mij thans te wijzen op de humanistische poging heel de jeugdactie, nationaal en internationaal, in den greep eener eenheid of eendracht te brengen, die naar mijn innige meening buitengewoon gevaarlijk is.

Het humanisme in onze dagen draagt een mystiek karakter. Wij worden sterk herinnerd aan de dooper-sche actie in de dagen van de reformatie der zestiende eeuw. Zelfs Luther liet zich door het bekende boekje „Theologia Deutsch“ op een dwaalspoor brengen. Calvijn en Marnix van St. Aldegonde hadden het direct door.

De mystieke beweging van die dagen was spiritua-listisch, vol van paganistische mystiek, die zich idee-de in het gewaad der Schrift. De Satan kwam als engel des lichts.

Laat ons maar eens denken aan het feit, dat Dathenus onder de bekoring geraakte van dien bedrieg-der David Joris, en aan dat andere: hoe vele eenvoud-ige vromen zich lieten pakken door de schijnbaar schriftuurlijke taal van Jacob Boehme. De man, die in de vorige eeuw door Dostojewsky weer gevolgd werd, in wiens romans duizenden een getuigenis voor den Christus meenden te vinden. Het Barthianisme is door dezen Russischen schrijver sterk beïnvloed.

Wat bedoelen deze spiritualisten, als zij van God en Christus spreken? Niets anders dan een hoogere geeste-lijke functie van den mensch.

Laat men maar eens lezen, hoe Boehme gewaagt van God als den „Urgrund“ of oergrond aller dingen en hoe onze vrijzinnigen spreken over het „diepste in onze ziel“.

Wie ooit met de humanisten van onze dagen wil medewerken moet beginnen hun de vraag te stellen: wat bedoelt gij als gij den Naam Gods noemt?

Zij bedoelen feitelijk den mensch. Misschien zullen zij hier tegen opkomen, maar het is en blijft waar, want de natuurlijke mensch kent zich zelf niet. Het is als een moderne schrijver, Schestow, die verheer-lijker van Nietzsche, zegt: wij weten niet wat wij willen. En is Berdjajev, die spiritualist en symbolist — men denkt bij hem nu eens aan Origines en dan weer aan Boehme of zelfs Eckhardt, die door den nationaal-socialist Rosenberg als groote leeraar voor het Deutsche volk werd aangeprezen — niet een veel-gezocht schrijver in humanistischen kring?

Wij kunnen waarlijk niet te voorzichtig zijn, vooral niet als de mystiek weer een groote rol gaat spelen.

Het humanisme blaast thans weer hoog van den toren. Het spreekt van Christendom, maar stelt zich zelf als gelijkwaardig daaraan. Het roept van „democratie“ en meermalen is dat niets anders dan socialisme of communisme.

Het doet nu ook een greep naar de jeugd. Alles met beste bedoelingen, o, zeker, maar niettemin algeheel afwaland van den Drieëenigen God en van Zijn Woord.

Er is een jeugdgemeenschap, een samenwerking van allerlei jeugdorganisaties over heel de wereld in wording. Wereldcongressen zijn gehouden in Zwitser-land en in Denemarken op het laatstgenoemde con-gres ging het dan voornamelijk over de jeugtherber-gen, want de jeugd van den nieuwen tijd zal „trekken“, heel de wereld door, ver van ouders en geestelijke leiders, samenwonend met jeugd van allerlei geeste-lijke pluimage. En dat in den gevaarlijksten leeftijd.

In Londen is een „World Youth Conference“ — een wereldjeugdcongres — gehouden in de maand Septem-ber. Daar waren afgevaardigden uit 63 landen tegen-woordig, mannen en vrouwen, die zelden de jeugd uit hun landen te vertegenwoordigen. Een revolutionair dient zich, naar men weet, direct aan als de vertegen-woordiger van zijn volk. Zulke comédie heb-ben wij al zoo vaak beleefd. Ik denk aan de dagen van den oorlog tusschen Japan en Rusland, toen in Brussel een socialistische conferentie werd gehouden, waar een Rus aanwezig was en een Japanner. En die beide quibussen vielen elkander toen in de armen en heel het congres jubelde over de verzoening van beide rassen.

Men is heel gauw klaar met zulke vertooning. En het congres in Londen was een vertooning van dien aard. Churchill begreep het wel en hij wilde al die afgevaardigden die op kosten van hun regeeringen reisden, liever niet in Londen zien, maar toen de

oppervlakkige Atlee aan het bewind kwam, was het pad vrij.

Ook uit ons land was een delegatie aanwezig. Ook al van overheidswege gezonden.

Welnu — het merendeel van de congresleden waren brutale communisten uit Rusland en van den Balkan, en uit het Oosten en uit Zuid-Amerika. Sir Stafford Cripps, van wiens hand ik ook reeds een artikelje zag opgenomen in het Gereformeerd Jongelingsblad, hield er een rede. President Truman en Lord Halifax gaven hun zegen. En vele staatslieden meer. Maar de Russen hadden de leiding. En heel het geval was gewijd aan de communistische propaganda tegen het fascisme — den tweelingbroeder van het communisme.

Het werd onze Nederlandsche delegatie te grof, maar haar stem werd door de ontzettende democratie gesmoord.

Wat moet er nu van zulk een wereldjeugdgemeenschap worden? Een organisatie van uit Moskou geleid. De poging om een jeugdgemeenschap te vormen wordt ook in ons land gewaagd: de Nederlandsche jeugdgemeenschap. Zeker niet communistisch — maar de A.J.C. trad wel toe — en het insigne N.J.G. wordt met een oranje cirkel omgeven.

Het orgaan is „De Vrije Vaart” en ik heb met verwondering de optimistische taal gelezen, die het nu of nooit tot inhoud heeft.

Eens vóór den vorigen wereldoorlog hadden de humanisten een groot woord. Zij zouden den vrede op aarde brengen. Toen de oorlog er was, zegen die stemmen een oogenblik. Zelfs werd er smadelijk van de „cultuur” gesproken, maar nauwelijks was die gruwelijke krijg voorbij, of de grootspraak van den natuurlijke mensch werd hervat. Men moest de humanisten eens beluisteren op de congressen van den Fransen bond van „de rechten van den mensch”; op congressen voor den vrede hier te lande, en vooral in Genève toen de Volkenbond in elkander was gezet. Nu, zoo riep daar iemand, nu bouwen wij den toren van Babel en het zal ons gelukken.

Na dien hebben wij geen rust gekend in Europa en God de Heere zond opnieuw zijn oordeelen over de aarde. Een veel gruwelijker oorlog brak uit, eindigende met de atombom.

Zou er nu verootmoediging zijn? Er is geen sprake van. Nimmer blies men hooger van den toren dan thans. In een eenheids-, of wil men die niet, in een eendrachtbeweging, waarbij alle groepen vrij hun beginselen zullen behouden, waar er verdraagzaamheid zal zijn, zooals de wereld dit nooit heeft gezien, maar waarin men toch met elkander enkele beginselen zal moeten aanvaarden.

Ik neem nu de stichtingsacte „Nederlandsche jeugdgemeenschap” voor mij. Wat is het doel? Voor haar deel mede te werken aan de nauw samenhangende lichamelijke, zedelijke en geestelijke opvoeding van de jeugd van het Nederlandsche volk. Het is klaar en duidelijk: de antithese is hier weg. En de middelen? Arbeid verrichten in gehoorzaamheid aan waarden van hooger orde: waarheid, gerechtigheid en naastenliefde, zooals deze in de geschiedenis van ons volk gegroeid zijn uit het Christendom en — let op dat en — die in de eerbiediging van den medemens haar hoogste uitingen vinden. Daar heeft men de gelijkstelling van Christendom en humanisme.

Als ik het goed begrijp is deze stichtingsacte ook ondertekend door het bestuur van den Bond van J.V. op Gereformeerden grondslag en deze daad vindt bijde verdediging in het Gereformeerd Jongelingsblad.

Wij zullen dus ook hier het feit moeten constateeren, dat Gereformeerde mannen meedoen, om broeders, die de afwijking van de Schrift, de belijdenis en de kerkorde niet kunnen aanvaarden, uit te stooten uit hun gemeenschap, maar dat zij wel kunnen samenwerken met roomschen en vrijzinnigen en socialisten. Dat is een der vruchten van het werk der Gereformeerde synoden.

De bond blijft zeker zelfstandig, regerend haar eigen werk en orgaan, maar, dus zeide dr de Koning, de vrijzinnige hoofdman in deze Nederlandsche gemeenschap: „wij hopen in alle jeugdorganen geregeld een hoekje te kunnen vullen met nieuws uit de N.J.G.-werkgemeenschap”.

En de heer Kuiper schrijft in het Gereformeerd Jongelingsblad: het N.J.G., waarin wij zelf ook zitting hebben, kan op zich nemen verzorging van terreinen voor kampeeren. In de N.J.G. zullen met onze medewerking leiders daartoe worden gevormd.

Er is trouwens een cursus van opvoeding van leiders in wording en in het curatorium zit Prof. Waterink naast dr Banning.

Voorts, zegt de heer Kuiper, kunnen wij door de N.J.G. met andere jeugdorganisaties komen tot een gemeenschappelijke feestviering op nationale en plaatselijke feestdagen. Nationale nood kan gemeenschappelijk worden gelenigd en samen kunnen wij volkszang beoefenen, genieten van een goed jeugdconcert, of van een instructieve culturele film.

Aanraking te over, zooals men ziet. Onze Gereformeerde jeugd zoo te midden van een humanistische wereld. En dat in onzen tijd.

Moet dit ons nu waarlijk niet met zorg vervullen? Ik kan mij niet voorstellen dat de bond straks op zijn algemeene vergadering deze aansluiting, die voorloopt heet, zal aanvaarden. Wij mogen in elk geval, ook al staan wij er thans buiten en trachten het oude bondswerk op den ouden grondslag in een organisatie van de jeugd der vrijgemaakte kerk voort te zetten, ernstig waarschuwen.

Als ik de mannen der N.J.G. hoor, dan is het net alsof prof. Schermerhorn aan het woord is voor zijn politieke Nederlandsche volksbeweging. De Antirevolutionaire partij zal daaraan gelukkig niet meedoen. Maar kan de Gereformeerde jeugdbeweging dan wel in soortgelijke actie met gelijken geestelijken grondslag zich gaan bewegen? Ik begrijp dat niet. Laat ik op één zinsnede uit de openingsrede van dr de Koning wijzen. Onze mannen hebben die rede toch ook gehoord. Welnu, hij zegt: „er is zooveel te doen voor dit groote: de jeugd van nu in deze geschonden we-

reld te helpen leven als volgroeiende, sterke mensen, met een vertrouwen dat het vervloekte en levensgevaarlijke nihilisme weerstaan kan, dat de aantasting door de demoniën van macht en geweld te sterk is, dat de weg weet door het labyrint van al die factoren welke tot onmenselijkheid, onvolgroeid menselijk leven drijven. En er is nog niemand en nog minder eenige jeugdorganisatie, die op dit reusachtig probleem een goed en voor dezen tijd gezegend antwoord gegeven heeft”. (Ik druk met vette letter).

Wat blief? Is daar niet het Woord van onzen God, en de prediking van de getrouwe Kerk van Christus de eeuwen door? Is daar niet onze Heere Jezus Christus zelf, Die zit ter rechterhand Gods, de Heere der heeren en de Koning der koningen. Die het antwoord heeft gegeven in zijn lijden en sterven en opstanding en hemelvaart?

Niemand, zegt de humanist; maar nu zal ik het probeeren. Nu of nooit.

En in het „Gereformeerde Jongelingsblad” wordt tenslotte het slotwoord van dr de Konings rede met instemming geciteerd: „de Nederlandsche jeugdgemeenschap staat voor het moment, dat zij van stapel zal loopen. Moge haar vaart bij de gratie Gods een zegen voor ons volk worden”. Dacht men nu waarlijk, dat in zulke gemeenschap een zegen ligt of liggen kan?

— Een zegen, nu feitelijk uit al deze eendrachtactsies niets anders spreekt dan verharding des harten? God komt met Zijn oordeelen, de menschen raken in diep lijden — maar zij bekeeren zich niet.

Wij moeten hier waarlijk niet uit de hoogte spreken, want ons aller hart is van nature geneigd in zulke verharding te vervallen. Maar als ons getuigenis verstomt, wat wordt er dan van de wereld? En nu weet ik wel, dat mijn vriend Kuiper, van wien ik houd, dat weet hij wel, van harte meent, dat getuigenis te kunnen geven in die gemeenschap, en zoo goed kan doen. Dat is zijn hartelijke begeerte. Maar — hij moet beginnen met zich door den humanistischen brijberg heen te eten, vóór hij in het land komt, dat voor hem zeker geen luttelkerland zal zijn, maar, naar zijn bedoeling, een hard werkend land — en die humanistische brij moeten wij niet lusten. Ganschelijk niet. Ik bid van onzen God dat wij allen waakzaam mogen zijn en blijven.

Met hartelijke groeten en heilbiede uw toegenege
MARNIX.

Klare taal.

In Mededeelingen van Koog-Zaandijk en Wommervoor lezen we:

Er is in dit Mededeelingenblad wel eens iets geschreven over de houding van sommige kerkeraden die bij hun schorsingen wel spreken van mulderij en scheurmaking, doch de noodzakelijke consequenties ervan ten aanzien van de toelating tot het H. Avondmaal blijkbaar niet durven te trekken. Het is duidelijk, dat zij op die wijze hun ambt niet getrouwelijk bedienen. Want zij laten de tafel des Heeren ontheiligen of zij hebben geschorst die niet schorsingswaardig was.

Andere hebben de moed der consequentie wel. Hier volgen enkele gedeelten uit een brief die namens de classis Amersfoort aan ds A. I. Krijtenburg van Eemdijk gezonden werd, toen de kerkeraad aldaar met algemeene stemmen besloten had zich vrij te maken:

„Wij mogen niet nalaten, U ernstig te vermanen over zooveel lichtvaardigheid en misbruik van Uw macht als praeses van den kerkeraad”. (Wat een respect spreekt hieruit voor de ambtsdragers in Eemdijk, die hun besluit met algemeene stemmen namen!). „...en nu zijt gij ook de man, die alle verantwoordelijkheid draagt voor de scheur in het lichaam van Christus te Eemdijk ontstaan zonder eenige grond of noodzaak en, zult U over deze schrikkelijke zonde ook eenmaal voor den Koning der Kerk hebben te verantwoorden. Wij zeggen U in Zijn Naam, dat het oordeel U daarom treffen zal reeds in dit leven, zoo ge U niet bekeert, gelijk ge ook zelf wel weet”. — „En gij weet, dat ons Avondmaalsformulier zulken van de tafel des Heeren uitsluit en hun verkondigt, dat zij geen deel in het Rijk van Christus hebben”.

Wij prijzen zulke klare taal, want daardoor gaan de oogen open.

We herhalen: de Heraut konde destijds geen schorsing, die geen tucht is. Wij ook niet. Want de kerkerode kent ze niet.

K. S.

Vriend of vijand zien.

Uit de Groene Amsterdammer (Journaal):

Een Londense radio-commentator heeft dezer dagen gezegd, dat compromissen de regelingen tusschen vrienden zijn, terwijl onvoorwaardelijke overgave datgene is wat men zijn vijanden oplegt.

Zoo spreekt de utiliteitspolitiek, de niet-principele stuurmanskunst, de „engelsche” geest. Het is de mijne niet; maar wie er wel mee te doen heeft, denkt misschien in heilzame verontrusting aan het compromis van 1905 en het binden en afsnijden van 1944; op zijn standpunt weet hij dan genoeg. Of, aan artikel 31 zooals het er staat (de vrienden bewaren, en een tijdlang in praktijk verschillen) en artikel 31 zooals het door de synodalen wordt verkracht

(altijd alles uitvoeren, wat een synode dicteert, en anders er uit!).

K. S.

10 Januari 1946.

Dr I. G. van Maasdijk schrijft in Pen Gun (3 Jan. 1946), ziende op de conferentie te Moskou:

Het kaderwerk der internationale politiek draait weer op volle toeren en..... net op tijd! Want op 10 Januari komt te Londen immers voor de eerste maal de nieuwe Volkenbond de Organisatie der Vereenigde Natien bijeen. Dat was het zwaard van Damocles, dat ons boven het hoofd hing: dat de Vereenigde Natien hun eerste bijeenkomst zouden houden, terwijl de vijf groote mogendheden het onderling zoowel in principe als in detail oneens waren. Dat is voorkomen en dat is wat voorwaar een „groot succes” mag worden genoemd.

’t Is natuurlijk maar de vraag, wat voor de kleinere naties meer op een Damocles-zwaard lijkt: te staan tegenover een onwrikbaar blok van de grooten, waaraan toch niet meer te veranderen valt, dan wel een conferentie van werkelijk onderling overleg, waarin allen nog kunnen worden aangehoord, en niemand „in de lucht” spreekt.

Het blad vervolgt:

Wanneer de Vereenigde Natien op 10 Januari a.s. bijeenkomen zullen de besprekingen worden voortgezet en zal de groote „competentie strijd” beginnen.

Want laten wij even voor oogen houden, dat men het er nog lang niet over eens is, wie hoofdzakelijk de lakens aan de wereld zullen uitdeelen in de nagste toekomst. Men zal zeggen: natuurlijk de Organisatie der Vereenigde Natien! Jawel, maar zoo eenvoudig is het niet. Want in die Vereenigde Natien zullen, naar reeds tijdens de opstelling van het handvest te San Francisco werd overeengekomen, de Vijf Groote Mogendheden: de Sovjet-Unie, Amerika, Engeland, Frankrijk en China de leiding geven. Dus de vijf grooten? Ook dat is nog zoo maar ineens niet met „ja” te beantwoorden. Naar immers tijdens de conferentie te Londen is gebleken en ook nu weer te Moskou tot uiting kwam, erkent Rusland eigenlijk slechts een opperbestuur der groote drie: Rusland, Amerika en Engeland.

Het is geen kwestie van „optimisme-pessimisme”, doch van al of niet aanvaarding van de bijbelsche apocalyptiek, als wij op den 10en Januari 1946 een reuzenstap gedaan zien naar den jongsten dag. Ik herinner me een predikant — hij leeft nog — die den Volkenbond, den voorgaanden, ons verzocht te zien als een werk óók van den Heiligen Geest. Er werd in die dagen onder ons veel gejubeld, en ook nog al eens met het gemeene-gratie-motief gewerkt. Maar de jubel zal ditmaal wel ontbreken: de één let nauwelijks op, en de ander ziet de naties het hoofd in den strop leggen van den uiteindelijke Geconcentreerden Universeelen Wereld-Wil.

En dan zal het einde zijn. Want dan wordt de man openbaar, die zich uitroept tot Drager van dien Wil: de Antichrist, de mensch der zonde.

10 Januari 1946 — bij hoevelen bepaalde die datum de preek op 1 Januari?

K. S.

In Japansche handen.

Pen Gun neemt een brief op van een Fries, die op Java geweest is in handen der Japansche Gestapo:

4 Dagen en nachten hebben ze me geranseld, soms met leegte bierflesschen op mijn hoofd, en omdat ik bleef ontkennen, werd ik overgegeven aan de Kenpai Tai, dan zouden die wel probeeren om het eruit te krijgen, wat hun slechts gedeeltelijk is gelukt, want velen zijn er nooit voor gearresteerd. Vier maanden bracht ik in die hel door. 84 K.G. woog ik bij mijn arrestatie en toen ik er vandaan ging, woog ik nog slechts 39,9 K.G. Maar u weet, Friezen zijn taal.

Gedurende deze periode bij de Kenpai Tai kregen we tweemaal per dag een kopje rijst met zout, en dit, terwijl we de zwaarste lichamelijke en geestelijke martelingen moesten doorstaan. Die verhooren begonnen meestal met een pak slaag met een bamboestok, en daarna kwam dan de z.g. waterkuur (een emmer water werd door middel van een slang in je maag gebracht, terwijl je op den grond ligt en dan gaan de heeren op je maag trappen. Ook werd op zekeren dag bij mij het volgende toegepast: mijn handen vastgebonden, toen potlooden tusschen de vingers en daarna de vingers samenbinden en met een hamertje naalden onder de nagels slaan. Ook moesten mannen soms toezien bij het mishandelen van vrouwen, bij wie de tepels der borsten electrisch verbrand werden! Na 4 maanden werden we Goddank overgebracht naar de gevangenis „Soekamiskin”, omdat onze gezondheidsstoestand te wenschen over liet! Daar werd ik met nog een onzer in het sterfkamertje gelegd, er was niet veel levends meer aan ons en mijn vriend overleed inderdaad na 3 dagen. Door de goede hulp mijner medegevangenen en door mijn sterk gestel, kwam ik er weer langzaam bovenop. Ook de andere mede-werkers kwamen in Soekamiskin en daar wachtten

we op
het dat
naar B

Een k
getrouw

Ensch

Daar
Kerk n
Num
dit nu
barde
Hij h
en hij
te pu
ben.

In di
geword
Heere
den Ge
5 : 19)

Dat
onze r
de verl
Waar
In d
Geest
standig

Maar
dende
ning d
Remon
Hebt
des Ge

Ds T
is er de
— dat
standeli
schoene
daarove
weer ev
spraken
maar w

Ik lae
den wi
werd, v
wel, h
In een r
gang, n
deze m

Leve
heersch
een z
woorde
het op
nog m
boom
al het
loos z
het is
op zich
Als
steeds
in den
zou he
winter
vertell
schied
als h
even s
mengen
heid,
andere
ons ge
betog
lijkhe
ijdelhe
allen
troffen
Kerst
moetes
we in
die st
niets
zwijge

Kers
,het le
(Schle
Ich-trie
van Sc
We kr
Pinksta
kwijt-r
Ethie
Buch
Hoe
Kerst
Die bo
We l

Ik
avon